

Uvrijeđene frajle

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2009/8/21 16:58:47

Ustav Republike Hrvatske dao je Ustavnom sudu velike ovlasti a time i veliku odgovornost, ovlastio ga je da svojim odlukama može pojedini zakon ili djelove zakona proglasiti suprotne Ustavu i staviti ih izvan snage – ukinuti.

Ovo ujedno znači da nisu u pravo oni koji tvrde da je iznad Sabora samo Bog. Iznad Sabora, osim Vlade i vladajuće stranke je eto i Ustavni sud.

U desetogodišnjem mandatu Predsjednik Republike samo je dva puta, i to nedavno iskorisito svoje ustavno pravo i od Ustavnog suda zatražio ocjenu ustavnosti dvaju zakona, onoga o medicinski potpomognutoj oplodnji i uvođenju hdzarine na plaće i mirovine.

U postupku donošenja zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji vodila se široka, oštra i konfrotirajuća rasprava. Rjetko kada se u raspravu o nekom zakonu uključilo toliko udruga građana, stručenjaka, vjerskih zajednica od kojih je najaktivnija, da ne kažem najagresivnija bila Katolička crkva. Interes medija za ovu temu bio je ogroman. Izglasavanje zakona u Saboru na rubu kvoruma i veliki broj odbijenih amandmana dodatno je stvorio javni interes za ovaj zakon. Donešenim zakonom nisu bile zadovoljne one kojih se to najviše tiče – žene koje imaju problema s plodnošću i koje su namjeravale koristiti pomoć medicine. A prema podacima, takvih je u Hrvatskoj oko 35.000. Mnogi pravni stručenjaci upozoravali su da zakon o neravnopravni položaj dovodi dio žena a što Ustav zabranjuje.

Prema kuloarskim pričama, ideju za uvođenje „kriznog poreza“, hdzarine Jadranka Kosor dobila je predsjednika jedne sindikalne središnjice. I taj zakon, po ocjeni pravnih stručenjaka građane stavlja u nejednak odnos pred zakonom i donosi socijalnu nejednakost. Dodatno tome, ovaj posebni porez derogira pravednost postojećeg poreza na dohodak jer u sebi ne sadrži neoporezivi dio jednak za sve obveznike. Ovaj porez plaća oko milijun i sedamsto tisuća građana. Prilikom rasprave o ovom zakonu u Saboru cjelokupna oporba upozoravala je na neustavnost u prilikom glasanja svi zastupnici oporbe uskratili su svoj glas ovom zakonu.

Nakon što je Predsjednik Republike javno najavio mogućnost podnošenja zahtjeva Ustavnom sudu za ocjenu ustavnosti, mediji su ponovno u žižu interesa doveli oba zakona.

Nakon što pak je predsjednik Mesia te zahtjeve i podnio u medijima su svoje stavove, mišljenja, ocjene iznosili mnogi stručenjaci, analitičari, novinari i građani. I svi izražavali nadu da će Ustavni sud što prije razmotriti zahtjeve i donjeti odluke. Oni koji su bili mišljenja da se radi o neustavnim odredbama, javno su iznosili uvjerenje da će Ustavni sud ukinuti cijele zakone ili pojedine njegove djelove.

I kako na to reagira prva žena Ustavnog suda, predsjednica Jasna Omejec? Saziva press-konferenciju i sve medije optužuje da vrše pritisak na Ustavni sud!? Naravno da se optužba odnosi i na one građana Hrvatske koji su javno izrazili nadu u brzo odlučivanje Ustavnog suda i

donošenje odluke o poništenju spornih dredbi. Logikom Jasne Omejec, ni ja kao saborski zastupnik nebi smio javno iznijeti svoj stav o spornim zakonima, nebi smio napisati ili reći da očekujem žurnu odluku Ustavnog suda niti pak izraziti uvjerenje da će gospoda i gospođe ustavi suci i sutkinje donijeti odluku o poništenju oba zakona. To bi tek, po mišljenju gospođe Omejec bio veliki pritisak člana zakonodavne vlasti na Ustavni sud.

A što se zapravo krije u ovoj protuofenzivi predsjednice Ustavog suda?

Zbog ogromnog broja kritika i nakon usvajanja zakona koje dolaze iz stručnih, medicinskih krugova, ministar zdravlja Milinović najavio je da će nakon godine dana primjene zakona uiniti analizu i ukoliko se utvrdi da je broj postupaka medicinski potpomognute oplodnje manji nego po starom zakonu, sam predložiti izmjene zakona.

U toj izjavi ministra Milinovića gospođe i gospoda u Ustavnom sudu vidjeli su svoju šansu: prijedlog predsjednika Mesia o ocjeni ustavnosti zakona treba samo godinu dana držati u ladici. I nakon što se sporne odredbe samo i kozmetički izmijene, kako najavljuje ministar Milinović, Ustavni sud donosi odluku da ne postoji osnova za ocjenu ustavnosti jer su osporavane odredbe zakona u međuvremeno promijenjene. Eureka!

A kod zakona o kriznom porezu? U tu postoji „eureka“! Naime, u samom zakonu predviđeno je da on vrijedi do 31.12.2010. Jednostavno do tada ne donijeti odluku po prijedlogu Mesia a tada konstatirati da ne postoji osnova za ocjenu ustavnosti jer je zakon u međuvremeno prestao važiti!

No, veliki interes javnosti pokazivan za ocjenu ustavnosti ova dva zakona pokvario je račune nekome u Ustavnom sudu, postali su svjesni da neće moći odugovlačiti i zato su krenuli u protunapad optužujući medije i građane da vrše pritisak na sud. Te iste građane zbog čijih prava oni i postoje i čija bi ustavna prava trebali štiti.

I nebi bilo prvi puta da Ustavni sud „šuti“ i čeka da se osporavani zakon promijeni ili da prestane vrijediti. Osobno ima iskustva jer sam sredinom devedesetih zatražio ocjenu ustavnosti pojedinih djelova tadašnjeg Zakona o radnim odnosima. Ustavni je sud pričekao donošenje nogo zakona o radi a onda ustvrdio da ne postoji osnova za ocjenu ustavnosti jer osporavani zakon više ne vrijedi. Bilo bi veoma interesantno da Ustavni sud objavi podatke za sve odluke o ocjeni ustavnosti u proteklih 3 ili 4 godine, koliko je vremena prošlo od dana podnošenja prijedloga pa do donošenja njihove odluke. I naravno, da objavi odluke o nepokretanju postupka jer je zakon u međuvremeno promijenjen ili je prestao važiti.

A da Ustavni sud može biti brz i da ne mora čekati nečiji prijedlog za ocjenu ustavnosti pokazuje primjer zakona o izvršenju proračuna. Tim se zakonima naime nekoliko godina uzastopce određivalo da se u toj proračunskoj godini državnim dužnosnicima neće isplaćivati dodatak na plaću s naslova minulog rada, onih 0,5% po godini staža. Ustavni je sud, po vlastitoj inicijativi prije nekoliko godina takovu odredbu proglasio neustavnom i ukinuo.

Taj se zakon naime odnosio i na plaće ustavnih sudaca. Eureka!

Gospođo Omejec, ovaj tekst slobodno doživite i protumačite kao pritisak na Vas.